

Geschiedenis:

Verwijdering Sovjet-Unie en DDR

Hereniging: 1989-1990

In 1985 trad in de Sovjet-Unie een nieuwe partijleider aan: Michael Gorbatsjov. Hij drong aan op hervorming van het communistische systeem. De SED zag de noodzaak hier niet van in. Volgens de partijtop was de DDR met het socialistisch experiment veel verder gevorderd dan de Sovjet-Unie. Maar de kritiek van de eigen bevolking nam toe.

De Sovjet-Unie was altijd de belangrijkste steunpilaar van de DDR geweest. Vanaf 1981 nam de economische steun echter af. Brezjnev zag zich, door de slechte prestaties van de Russische economie en de dalende olieopbrengsten, gedwongen om de subsidies voor het Oost-Duitse arbeidersparadijs stop te zetten. Hij bracht hiermee Honeckers economische politiek zware schade toe.

De verhoudingen kwamen nog zwaarder onder druk te staan met de komst van Gorbatsjov in 1985. Die wilde het vastgelopen communisme nieuw leven inblazen door glasnost (openheid) en perestroika (economische hervormingen).

De SED-leiders raakten flink in verwarring van de nieuwe geluiden uit Moskou. Want in de DDR waren de ideologische en nationale identiteit onlosmakelijk met elkaar verbonden. Alleen een socialistische DDR was anders dan de Bondsrepubliek. Het wegvallen van het socialisme zou de bodem onder het bestaansrecht van de DDR vandaan halen.

Honecker en de zijnen wezen Gorbatsjovs hervormingspolitiek dan ook resoluut van de hand. Ook bleef de SED vasthouden aan haar harde politiek ten opzichte van opposanten. Zoals Kurt Hager, lid van het Politbüro, het zei: "Wanneer de burens nieuw behang nemen, dan hoef je zelf toch ook niet te gaan behangen?"

In 1988 kwamen deze ontwikkelingen in een stroomversnelling. Gorbatsjov haalde een streep door de Brezjnev-doctrine. De Sovjet-leider liet de communistische satellietstaten weten dat zij voortaan zelf mochten bepalen hoe zij wilden hervormen. De Sovjet-Unie zou niet meer ingrijpen bij 'binnenlandse problemen'. Grappenmakers spraken over de Sinatra-doctrine ('I did it my way').

Het nieuwe beleid miste haar uitwerking niet op de ontevreden Oost-Duitsers, die

ook zagen dat in Polen en Hongarije de oppositie wél meer te zeggen kreeg. De roep om verandering werd sterker. Net als de wens om het land te verlaten.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/136/verwijdering-sovjet-unie-en-ddr>